

ERICA TETRALIX L.

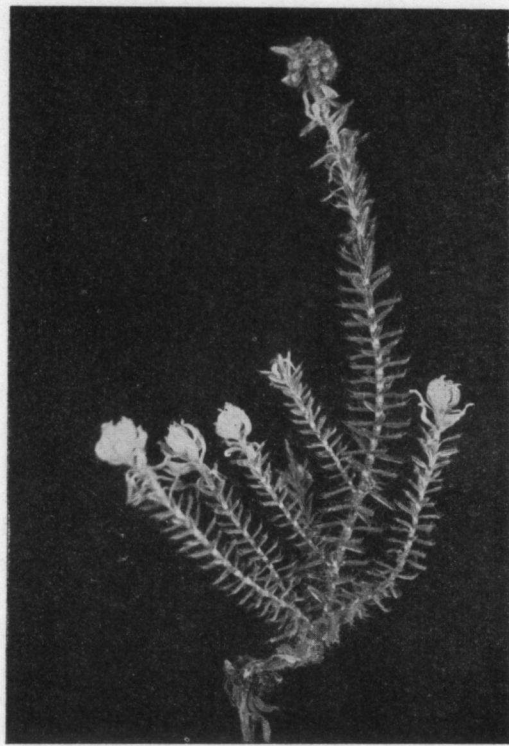
Bij mijn onderzoek naar vormen van *Calluna vulgaris* (Lev. Nat. 1927 pag. 370 en 1928 pag. 140) nam ik mij voor tevens te letten op *Erica Tetralix*. In het begin had ik al heel weinig resultaat, maar langzamerhand vond ik toch aardige dingen, waard om er wat van te vertellen.

De beharing bij *Erica Tetralix* vertoont nog al eenige variatie. Er zijn sterk grijsbehaarde planten, maar ook met heel geringe beharing en daartusschen allerlei overgangen. Of de meer of minder sterke beharing verband houdt met de meer of minder vochtige groeiplaatsen, zou ik niet durven beslissen. Zoo zag ik op de hooge Mookerhei grijsbehaarde pollen, maar ook in een vochtig veentje ergens in de buurt van Hasselt vonden wij op den laatsten dag der excursie om Kampen opvallend sterk behaarde planten.

Bekijkt men de beharing van *Erica Tetralix*, dan vindt men korte en lange haren, de laatste in den regel eindigend in een klierknopje. Niet zelden zijn er lange haren bij zonder klieren, soms nog al veel. Slechts tweemaal, in Overasselt en Gassel, zag ik planten, waaraan ik geen enkel kliertje kon ontdekken. Zulke planten lijken me zeer zeldzaam, maar 't onderzoek is nog al lastig. Ze vallen weinig op.

Bij *Calluna vulgaris* heeft men een vorm met prachtige, goudgele blaadjes vooral bij het uitloopen n.l. forma aurea. Een dergelijken vorm zou men ook bij *Erica Tetralix* kunnen onderscheiden. Zelden vindt men geheel geelbladige pollen, zoo onder Overasselt, meest, zooals trouwens ook bij *Calluna*, maar een of enkele gele takken aan overigens gewone planten.

De kleur der bloemen bij *Erica Tetralix* is rose, naar den kant van het licht met een rood wangetje. Staan de planten in schaduw, dan is de bloem geheel lichtrose. Maar ook in het volle licht kan men geheel lichtrose, bijna witte bloemen vinden. Zoo eens onder Malden en Gassel. Zuiver witbloemige planten lijken me zeldzamer dan bij *Calluna*,

maar men kan het ook treffen. Bij een tocht in 1930 over de heide achter den molen van Gassel telde ik veertien pollen met zuiver witte bloemen en in 1931 negen, ofschoon ik er toen maar kort geweest ben. Een der planten had behalve zuiver witte bloemen ook bloeiwijzen met

heel lichtrose bloemen. Heel zeldzaam lijken me planten met geheel roode bloemen, zoo eens onder Gassel.

Een eigenaardige afwijking vond ik in 1927 onder Wychen, later ook onder Overasselt, Gassel en Ottersum. Op de laatste vindplaats zelfs een heele vegetatie bij elkaar. De bloemkroon was meer of minder gespleten en vertoonde allerlei overgangen tusschen kroon en volledige meeldraden. Aan de pollën zag ik ook enkele normale bloemen. De plant van Gassel, die het verschijnsel zeer mooi vertoonde, heb ik overgeplant, maar zij bloeide in 1932 enkel met normale bloemen. ¹⁾

Een plant met alleen vergroende bloemen, vond ik in 1930 onder Overasselt. In plaats van bloemen propjes van groene, behaarde blaadjes met in 't midden meer of minder duidelijk een stamper.

Bij *Linaria vulgaris* vindt men nog al eens bloemen met buiten de bloemkroon lintvormige gekleurde aanhangsels, een catacorolla. Alleen bij een *Tetralix* bloempje onder Overasselt, vond ik een enkel dergelijk aanhangsel. Ik heb daarna vaak uitgezien naar bloemen met catacorolla, maar bij dat eene lintje is het gebleven.

Bloemen zonder meeldraden (var. *anandra*) en gevulde bloemen, die ik verscheidene keeren bij *Calluna* aantrof, heb ik nooit bij *Erica Tetralix* gezien.

In 1927 zag ik onder Wychen een polletje met een vreemde afwijking. Een takje had twee kransen van blaadjes grooter dan de gewone bladeren, met kleur en structuur van de bloemkroon. Boven dien krans weer groen. Ik heb dat plantje met zorg overgeplant, maar er nooit meer iets bijzonders aan gezien.

In HEGI (Band V 3 pag. 1708) vind ik bij *Erica Tetralix* niets van deze afwijking vermeld. Wel iets bij *Erica cinera*: „RENDLE erwähnt auch einen Fall von Bracteomanie (bezw.

¹⁾ In 1933 enkele afwijkende bloeiwijzen.

Petalomanie), bei welchem die Spitzen der Blütenzweige mit dicht gedrängt stehenden petaloiden Blättchen besetzt waren, während die eigentlichen Blüten fehlten." De naam petalomanie lijkt me het beste, daar de kleur en de structuur aan de bloemkroon doet denken.

Ook bij *Calluna vulgaris* vond ik begin Juni 1932 bij Gennep een afwijking, die ook wel petalomanie zal kunnen genoemd worden. Aan den top van een dorachtig uitziend takje zaten twee propjes blaadjes van een kleur als de *Callunabloem*. In het midden van een zat een vrij goed ontwikkelde stamper. Dit laatste wees dus in de richting van een vervormde bloem. Precies onder de knopjes was nog een verdorde bloem van het vorige jaar.

Begin Juni 1931 vond ik op een andere plek onder Wychen een klein plantje *Erica Tetralix*, dat aan vier takjes het merkwaardige verschijnsel had. Dit polletje werd overgezet en verblijdde mij in Augustus met ruim tien petalomanieën. In 1932 in Mei een tiental en in Augustus zelfs meer dan dertig. 't Lijkt dus bij dezen pol geregeld terug te komen en wel twee keer per jaar. Boven de petalomanie is in den regel een groene knop, die doorgroeit tot een stengel. Op de foto ziet men beneden aan de bocht enkele verdroogde blaadjes, overblijfselen van een voorjaars-petalomanie. De knop groeide door en er waren in Augustus vier mooie petalomanieën aan plus nog twee takjes, met enkele gekleurde blaadjes, terwijl beneden den normalen bloemknop nog eenige petaloïde blaadjes waren. In tegenstelling met wat HEGI vermeldt, draagt mijn plant ook normale bloemen.

In Engeland kent men volgens STURM's *Flora von Deutschland* 9 pag. 219 een bastaard tusschen *Erica cinerea* en *Tetralix*. In de buurt van de mij bekende vindplaats van *Erica cinerea* groeien maar enkele pollen *Tetralix*, zoodat de kans op bastarden wel heel gering zal zijn.

JOH. JANSEN.